HET OPLEIDINGSPROFIEL IN DE WIJKVERPLEGING

Praktische toepassingen van de CanMEDS rollen

BACHELOR OF NURSING 2020

Werkbegeleiders hebben een belangrijke rol bij het ondersteunen van hbo-v studenten op het gebied van het werken met en vertalen van de CanMEDS-rollen naar stage-activiteiten. Voor je ligt een bladwijzer waarin je kunt zien welke competenties en bijbehorende kernbegrippen uit het opleidingsprofiel *Bachelor of Nursing 2020* onder de verschillende rollen vallen. Op de achterkant van de bladwijzer vindt je tips die je kunt gebruiken om een hbo-v stagiair in de wijkverpleging te ondersteunen bij het vormgeven van zijn/haar stage. We willen benadrukken dat het gaat om mogelijke voorbeelden waaruit je als werkbegeleider een keuze kunt maken. Naast deze tips zijn er nog vele andere te bedenken. Er is hierbij geen onderscheid gemaakt in de fase van de opleiding waarin de student zich bevindt. Je kunt de tips gebruiken naast de opdrachten die de student uit de opleiding meekrijgt.

COMPETENTIES

1. De verpleegkundige stelt op basis van klinisch redeneren de behoefte aan verpleegkundige zorg vast op lichamelijk, psychisch, functioneel en sociaal gebied, indiceert en verleent deze zorg in complexe situaties, volgens het verpleegkundig proces, op basis van evidence based practice (EBP).
2. De verpleegkundige versterkt (zo ver als mogelijk) het zelfmanagement van mensen in hun sociale context. Ze richt zich daarbij op gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en houdt hierbij rekening met de diversiteit in persoonlijke eigenschappen, etnische, culturele en levensbeschouwelijke achtergronden en ideologische overtuigingen.
3. De verpleegkundige indiceert en voert verpleegtechnische (voorbehouden) handelingen uit op basis van zelfstandige bevoegdheid of functionele zelfstandigheid zoals beschreven in de wet BIG.

KERNBEGRIPPEN

(uit: Bachelor of Nursing 2020)

Klinisch redeneren

Het continu procesmatig gegevens verzamelen en analyseren gericht op het vaststellen van vragen en problemen van de zorgvrager (en mantelzorg), en het kiezen van daarbij passende zorgresultaten en interventies.

Uitvoeren van zorg

Het verlenen van integrale zorg door zelfstandig alle voorkomende (inclusief voorbehouden en risicovolle) verpleegkundige handelingen in complexe zorgsituaties uit te voeren met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving en vanuit een holistisch perspectief.

Zelfmanagement versterken

Het ondersteunen van zelfmanagement van mensen, hun naasten en hun sociale netwerk, met als doel het behouden of verbeteren van het dagelijks functioneren in relatie tot gezondheid en ziekte en kwaliteit van leven.

TIPS

Klinisch redeneren

De student doorloopt het verpleegkundig proces.
Vraag naar het waarom van het handelen en een onderbouwing daarvan (EBP).
Stimuleer de student aandacht te hebben voor het systeem/netwerk/familie/mantelzorg rond de cliënt en deze bij (het vaststellen van) de zorg te betrekken.

Uitvoeren van zorg

Stimuleer de student een eigen visie op zorg te formuleren en zich te verdiepen in wet- en regelgeving.

Zelfmanagement versterken

De student kan zoeken naar screeningsinstrumenten (bv. CSI, EDIZ, RADAR, Eenzaamheids-matrix, etc).
Wat gebruikt de stage-organisatie?
Wat doe je met de uitkomsten en wat zijn de gevolgen voor het zelfmanagement van zorgvrager en naaste?

Zie ook
www.effectieveouderenzorg.nl
www.zorgvoorbeter.nl

COMPETENTIES

4 De verpleegkundige communiceert op persoonsgerichte en professionele wijze met de zorgvrager en diens informele netwerk, waarbij voor optimale informatie-uitwisseling wordt gezorgd.

KERNBEGRIPPEN

Persoonsgerichte communicatie
Het actief luisteren naar de zorgvrager, informeren van de zorgvrager en deze in staat stellen keuzes te maken in de zorg en de zorgvrager als uniek persoon benaderen; op een natuurlijke manier gids, coach, expert of adviseur zijn, afhankelijk van het moment en de omstandigheden.

Inzet informatie- en communicatietechnologie (iCt)
Het toepassen van de nieuwste informatie- en communicatie- technologieën
en het bieden van zorg op afstand (e-health) als aanvulling op het persoonlijk contact met de zorgvrager.

TIPS

Persoonsgerichte communicatie

Vraag aan de student of de cliënt in staat is om een keuze te maken?
Laat de student kritisch zijn of het niet zijn/haar eigen keuze is.

Inzet informatie- en communicatietechnologie (iCt)

Laat de student informatie zoeken over het gebruik van medicatie-dispenser, alarmeringssysteem, ECD, domotica, apps, camera's voorlichting over websites, iPad, zorg op afstand. Personal health record, etc.

COMPETENTIES

5 De verpleegkundige gaat een vertrouwensrelatie aan, werkt effectief samen vanuit het principe van gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en ondersteunt hen in het zelfmanagement.

6 De verpleegkundige werkt zowel binnen als buiten de eigen organisatie samen met andere beroepsbeoefenaren of instanties waarin zij als autonome professional haar bijdrage levert aan de kwaliteit en continuïteit van zorg.

KERNBEGRIPPEN

Professionele relatie
Het aangaan en onderhouden van contact met de zorgvrager, diens naasten en sociale netwerk, het onderhouden van langdurige zorgrelaties en het zorgvuldig afbouwen van de relatie daar waar dit noodzakelijk is.

KERNBEGRIPPEN

Gezamenlijke besluitvorming
Het systematisch overleggen in dialoog met de zorgvrager en diens naasten over de te verlenen verpleegkundige zorg en zorgdragen voor een expliciete afweging van verschillende kennisbronnen en de waarden van de zorgvrager in het besluitvormingsproces.

Multidisciplinair samenwerken
Het handelen vanuit de eigen verpleegkundige deskundigheid en samenwerken op basis van gelijkwaardigheid met de eigen en andere disciplines binnen en buiten de gezondheidszorg met betrekking tot (multidisciplinaire) zorg en behandeldoelen.

Continuïteit van zorg
Het delen van kennis en informatie gericht op het garanderen van een ononderbroken betrokkenheid van de noodzakelijke zorgverleners bij het zorgverleningsproces van de zorgvrager door de tijd heen.

TIPS

Professionele relatie
Denk aan het verschil tussen intuïtief en bewust handelen in de zorgrelatie. Laat de student deze onderscheiden in een casus.

Gezamenlijke besluitvorming
Laat de student bekijken of de cliënt daadwerkelijk betrokken wordt bij de besluitvorming (Shared Decision Making). Wat zijn bevorderende en belemmerende factoren bij het gebruik van SDM?
Vraag naar zijn/haar mening hierover.

Multidisciplinair samenwerken
Denk aan ketenzorg binnen en buiten de organisatie.
Vraag de student naar de rol van de verpleegkundige: is hij/zij de spin in het web?
Laat de student eens gaan kijken in de keten.

Continuïteit van zorg
Laat de student op zoek gaan naar borging van de continuïteit van zorg in eigen handelen, eigen organisatie en in de ketenzorg.
En welke ICT-middelen kunnen ingezet worden om dit te optimaliseren?

COMPETENTIES

7 De verpleegkundige handelt vanuit een continu aanwezig onderzoekend vermogen leidend tot reflectie, evidence based practice (EBP) en innovatie van de beroepspraktijk.

8 De verpleegkundige werkt permanent aan de bevordering en ontwikkeling van de verpleegkundige beroepsgroep, haar eigen deskundigheid en die van haar directe (toekomstige) collega's door voortdurend actief (verschillende vormen van) kennis te zoeken en te delen en, indien van toepassing, in praktijkgericht onderzoek te participeren.

9 De verpleegkundige reflecteert voortdurend en methodisch op haar eigen handelen in de samenwerking met de zorgvrager en andere zorgverleners en betrekt hierbij inhoudelijke, procesmatige en moreel-ethische aspecten van haar keuzes en beslissingen.

KERNBEGRIPPEN

Onderzoekend vermogen

Het in zorgsituaties en bij zorg- en organisatievraagstukken tonen van een kritisch onderzoekende en reflectieve (basis)houding, het verantwoorden van het handelen vanuit (verschillende) kennisbronnen, het hanteren van een methodische aanpak met een gedegen probleemanalyse en het doorlopen van de onderzoek cyclus gericht op het verbeteren van een specifieke beroepssituatie.

Inzet EBP

Het in samenspraak met de zorgvrager (en/of diens netwerk), collega's en andere disciplines afwegen van (1) actief gezochte recente (verpleegkundige) kennis uit (wetenschappelijke) literatuur, richtlijnen of protocollen, (2) professionele expertise en (3) persoonlijke kennis, wensen en voorkeuren van de zorgvrager en/of diens netwerk.

TIPS

Onderzoekend vermogen

Laat de student een (wetenschappelijk) artikel bespreken dat past bij een vraag vanuit het team. Stimuleer de student tot het stellen van vragen.

Inzet EBP

Laat de student in zorgsituaties afwegingen maken op basis van:
1. kennis uit literatuur,
2. professionele expertise
3. wensen/voorkeur zorgvrager

Want deze drie horen bij de basishouding van verpleegkundigen en komen in het maken van opdrachten uit de opleiding steeds weer terug.

REFLECTIEVE EBP PROFESSIONAL

KERNBEGRIPPEN

Deskundigheidsbevordering

Het tonen van actief en kritisch gedrag om de verpleegkundige deskundigheid van zichzelf en anderen op peil te brengen en houden en het actief bijdragen aan het zoeken, ontwikkelen en delen van nieuwe (vormen van) kennis.

Professionele reflectie

Het kritisch beschouwen van het eigen verpleegkundig gedrag In relatie tot beroepscode en beroepswaarden en het in (mono- en multidisciplinaire) besprekingen over zorgvragers betrokken en zorgvuldig argumenteren, rekening houdend met de emoties en belangen van de zorgvrager vanuit het besef dat zorg een morele-ethische praktijk behelst.

Morele sensitiviteit

Het tonen van een voortdurende gevoeligheid vanuit compassie voor de wensen en noden en daarbij behorende emoties van de zorgvrager. Het daarop reageren met passend en persoonsgericht gedrag waarin de zorgvrager zich gehoord en begrepen voelt.

TIPS

Deskundigheidsbevordering

Stimuleer de student uit te zoeken welke mogelijkheden de stage-organisatie heeft op het gebied van deskundigheidsbevordering. Vraag de student een sessie bij te wonen.
Kennis delen en koppelen aan een opdracht van school: bijv. een klinische les laten geven of een opdracht van school laten presenteren.
De student kan ook volgens vakbladen veranderde inzichten in bestaande protocollen inbrengen in het team. De student kan zoeken naar tekortkoming/hiaat in een zorgsituatie en acties bedenken.

Professionele reflectie

De student observeert collega's (en zichzelf) of ze zich aan de beroepscode houden. Brengt een ethisch dilemma in bij enkele collega's (bv. moreel beraad). Verdiept zich in de visie van de organisatie en hoe deze zich verhoudt tot de beroepscode van verpleegkundige. Aansluiten bij intervisie/reflectie op de afdeling.

Morele sensitiviteit

Vraag de student of hij/zij de weerstand of juist de sympathie die je voelt bij zorgvragers herkent of kan benoemen. Wat doe je met die weerstand of sympathie?
Motiveer de student aan de zorgvrager te vragen of hij/zij zich gehoord en begrepen voelt.

COMPETENTIES

10 De verpleegkundige bevordert de gezondheid van de zorgvrager of groepen zorgvragers door het organiseren en toepassen van passende vormen van preventie die zich ook richten op het bevorderen van het zelfmanagement en het gebruik van eigen netwerk van de patiënt.

KERNBEGRIPPEN

Preventiegericht analyseren
Het analyseren van het gedrag en de omgeving van de zorgvrager dat leidt tot gezondheidsproblemen van zorgvragers en doelgroepen.

Gezond gedrag bevorderen
Het bieden van ondersteuning bij het realiseren van een gezonde leefstijl in relatie tot (potentiële) gezondheidsproblematiek.

TIPS

Preventiegericht analyseren

Laat de student op individueel / groeps / wijkniveau in beeld brengen welke factoren meespelen bij het ontstaan van gezondheidsproblemen.
Wat is positieve gezondheid? En kan dit in de wijkverpleging toegepast worden?
Stuur de student op pad voor een bezoek aan de gemeente, het sociaal wijkteam en bv. een Alzheimer café.
De student kan een huisarts spreken over veel voorkomende problematiek in de wijk.
Vraag de student een wijkanalyse te maken en daarvoor zorgvragers te bevragen en gebruik te maken van passende hulpmiddelen, SNAQ, eenzaamheidsscorelijsten.

Gezond gedrag bevorderen

Vraag de student deel te nemen aan een bestaand preventie programma (zoals bewegen, life style, valpreventie).
Geef de student vragen: Bekijk de rol van de wijkverpleegkundige. Wat vind je hiervan?
Welke preventieprogramma's zijn er in de wijk? Is dit onder collega's bekend? Hoe kun je cliënten bewegen om daaraan deel te nemen?

COMPETENTIES

11 De verpleegkundige toont leiderschap in het verpleegkundig handelen en in de samenwerking met anderen en weegt de verschillende belangen waarbij het belang van de zorgvrager voorop staat.

12 De verpleegkundige plant en coördineert de zorg rondom de zorgvrager/groep zorgvragers.

13 De verpleegkundige neemt verantwoordelijkheid voor de veiligheid van zorg-vragers en medewerkers binnen de organisatie.

KERNBEGRIPPEN

Verpleegkundig leiderschap
Het initiatief nemen in het voeren van regie over het eigen vakgebied vanuit een ondernemende, coachende en resultaatgerichte houding.

Coördinatie van zorg
Het nemen van initiatief in het organiseren van de zorg om deze soepel in samenspraak met de zorgvrager en in onderlinge afstemming tussen de verschillende zorgverleners en zorgorganisaties volgens zorgplan te laten verlopen.

Veiligheid bevorderen
Het continu en methodisch bijdragen aan het bevorderen en borgen van de veiligheid van zorgvrager en medewerkers.

Verpleegkundig ondernemerschap
Het overzien van en handelen naar financieel-economische en organisatiebelangen binnen de verschillende contexten van zorg.

TIPS

Verpleegkundig leiderschap

De student is voorzitter bv. bij een cliëntenoverleg en/of weekstart.
En verder: de student coacht een groepje collega's bij het maken van een zorgplan, is actief in een aandachtsgebied bv mbt wondzorg /scholing.

Coördinatie van zorg

Geef de student de rol van EVZ (coördineren van mono/multidisciplinaire zorg) .
Vraag de student naar de keten die een zorgvrager heeft doorlopen tot nu toe. Hoe verloopt de overdracht van 2e naar 1e lijn en omgekeerd? Zijn er verbeterpunten? Presenteert deze aan collega's.
Wordt bij de overdracht gebruik gemaakt van een digitaal overdrachtssysteem?
Laat de student een uitstap maken in de keten.

Veiligheid bevorderen

Vraag de student uit te zoeken welke rol richtlijnen ARBO spelen en welke rol het organisatiebeleid hierbij speelt? En verder:
Wat is het doel van een jaarplan en wat is de rol van de wijkverpleegkundige hierin?
Wat is MIC/MIP en wat wordt hiermee gedaan?
Hoe ziet veiligheidsbeleid eruit binnen de organisatie? Denk aan MIC, ARBO, cliëntveiligheid, hygiëne, etc. Wat zijn thema's die passen bij cliëntveiligheid?
Wat zijn overeenkomsten en verschillen tussen cliënt- en medewerkersveiligheid?

Verpleegkundig ondernemerschap

De student zoekt informatie over wet- en regelgeving rond zorgverzekeraars en de bekostiging van de wijkverpleging.
Wat zijn de gevolgen van bezuinigingen op de wijkverpleegkundige zorg?
Welke invloed heeft de wijkverpleegkundige op de zorgverzekeraar?

COMPETENTIES

14 De verpleegkundige monitort, meet en screent de zorgverlening zowel op het niveau van de individuele zorgverlening als op het niveau van de eenheid waarin zij werkt om goede kwaliteit van zorg te borgen dan wel te verbeteren.

15 De verpleegkundige levert een bijdrage aan kwaliteitssystemen binnen de organisatie en is betrokken bij het lokaal toepasbaar maken en uitvoeren van standaarden, richtlijnen, protocollen en zorgtechnologie, signaleert het ontbreken en draagt bij aan de ontwikkeling hiervan.

16 De verpleegkundige levert een positieve en actieve bijdrage aan de beeldvorming en de ontwikkeling van de verpleegkunde vanuit een historisch, institutioneel en maatschappelijk perspectief.

KERNBEGRIPPEN

Kwaliteit van zorg leveren
Het op een methodische en kritische wijze bewaken, uitvoeren en borgen van kwaliteit van de verpleegkundige zorg. Participeren in kwaliteitszorg Het leveren van een proactieve bijdrage aan de kwaliteitszorg van de zorgorganisatie.

Participeren in kwaliteitszorg
Het leveren van een proactieve bijdrage aande kwaliteitszorg van de zorg-organisatie

Professioneel gedrag
Het handelen en zich gedragen naar de professionele standaard en de beroepscode, verantwoordelijkheid nemen in al het eigen handelen en het uitdragen van de beroepstrots.

TIPS

Kwaliteit van zorg leveren

De student stimuleren tot het doen van verbetervoorstellen mbt cliëntsituaties (laag/hoog complexe zorg). Het werken met de juiste middelen (borgen van beleid, zoals veilige injectienaalden gebruiken, dit laatste is Europees beleid). En koppelen aan cliëntveiligheid.

Participeren in kwaliteitszorg

Laat de student zich op de hoogte stellen van het beleid van de organisatie mbt kwaliteit.
Bv.: wordt er gewerkt met kwaliteitsgroepen mbt bepaalde onderwerpen, zoals hygiëne, zorgdossiers, etc. HKZ, Leanteam, etc.
Welk kwaliteitssysteem gebruikt de organisatie? Denk aan JCI, INK-model, LEAN, HKZ, ISO, etc.
Laat de student in gesprek gaan met de kwaliteitsfunctionaris en collega's.

Professioneel gedrag

Vraag de student welke aspecten mbt de beroepscode van de verpleegkundige en de visie van de organisatie van toepassing zijn.

Verwijs de student naar
www.zorgwelzijn.nl/praktischeprofessional
Artikelen: 'Praktisch wijze professional'.
(De regels belemmeren je te zien wat je eigenlijk moet doen).
Andries Baart: de presentietheorie en –benadering

Vraag de student: waarom ben jij er trots op verpleegkundige te zijn/worden?

COLOFON

GEMAAKT DOOR DE **WERKPLAATS**
'KWALITEIT HBO-V STAGES IN DE WIJKVERPLEGING'

Anne Elsinghorst | *Buurtzorg*
Ellie van Eijkeren | *Rivas Zorggroep*
Jacqueline Dijkstra | *HU Hogeschool Utrecht*
Katinka Eggels | *ZuidZorg*
Manon Metselaar | *Vilans*
Nicole Janmaat | *Hogeschool Windesheim*
Ria van der Leer | *Vitras*
Rita Scholten | *Utrechtzorg*
Willy Deinum | *Icare*
Marjan Hoeijmakers | *Gezondheid in beweging*

DEZE PUBLICATIE IS MOGELIJK GEMAAKT DOOR ZONMW.
Voor meer informatie en andere producten over hbo-v stages in de wijkverpleging
www.zorgvoorbeter.nl/hbov-wijkstages
November, 2016

ILLUSTRATIES
Het schema op het omslag komt uit: Leren van de toekomst Verpleegkundigen & Verzorgenden 2020. Redactie: Johan Lambregts, Ans Grotendorst en Cuno van Merwijk, Bohn Stafleu Van Loghum Houten (2012)
De illustraties op het omslag en pagina 2 zijn gemaakt door The video factory.

GRAFISCH ONTWERP
Jenny Lindhout, BNO

ZORG VOOR BETER

ZORGVOORBETER.NL is het kennisplein voor de langdurige zorg (VVT). Het kennisplein biedt betrouwbare en actuele informatie die zorgmedewerkers, opleiders en bestuurders in de praktijk kunnen gebruiken om de ouderenzorg en zorg aan chronisch zieken te verbeteren. Zorgvoorbeter.nl is een initiatief van ActiZ, BTN, Vilans, V&VN en ZonMW.

Vilans actiz organisatie van zorgondernemers ZonMW V&VN BTN